

Štórski ŽELEZAR

Leto XX.

1981

JULIJ 1981

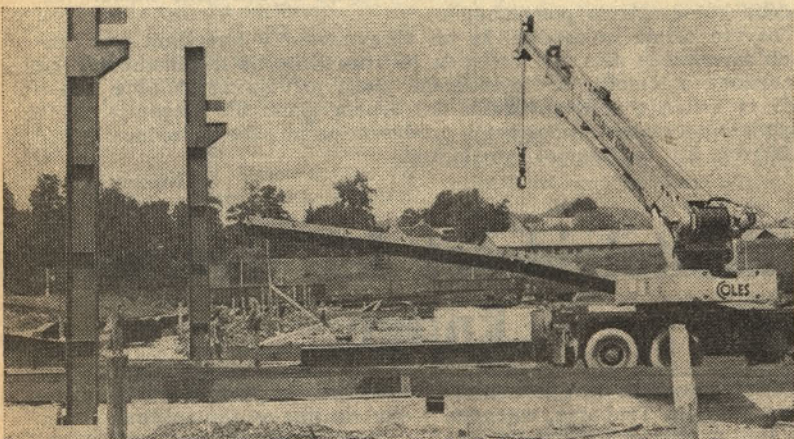
ŠT. 13

GLASILO DELAVCEV DELOVNE ORGANIZACIJE ŽELEZARNE ŠTÓRE

Prvi stebri za novi jeklovlek

V petek, 19. junija, so monterji iz Metalne Zenica pričeli postavljati prve stebre jeklene konstrukcije novega jeklovleka, ki bo lociran nasproti Tovarne traktorjev. **Terminski plan predvideva, da bo objekt golov v mesecu maju 1982, ko morajo obratovati tudi že žerjavi, ki jih izdeluje Mostovna v Ljubljani.** V maju 1982 se bo pričela selitev opreme jeklovleka s sedanje lokacije, pričeli pa bomo montirati tudi novo opremo, katere večji del bo narejen doma, pri jugoslovanskih proizvajalcih. Takšni so načrti in plan, ki je glede na doslej opravljeno delo realen. Kje se v tem trenutku nahajamo, bom poizkušal podati v tem članku.

V 10. številki Štorskega železarja je bila v članku Investicijska dejavnost že podana kratka informacija o pripravljanih delih za novi jeklovlek. **Medtem so dela stekla s polno paro.** Za objekt smo sklenili pogodbe z naslednjimi nosilci del: Ingradom — gradbena in obrtniška dela, Klimo — elektro in energetske inštalacije ter Metalno Zenica za jekleno konstrukcijo. Ti izvajalci so pridobili še druge, in sicer: Elektrosignal Celje, IMP Slovenske Konjice, Tehnogradnja Zagreb, Siporex Zagorje, Elkov Laško itd. Številna dela potekajo tako vzporedno. Izdelani so že vsi temelji za jekleno konstrukcijo, velik del parapetov, jama za centralni hladilni sistem, v teku so gradbena dela za transforma-

Montaža prvih stebrov nove hale jeklovleka

torsko postajo in zaklonišče. Jeklena konstrukcija za halo in prizidek bo postavljena v avgustu. V teku so dela na energetskih dovodih in kanalizaciji. **Ugotovitev in usklajevanje poteka del, ki jih doslej uspešno koordinira naša delovna skupnost za investicije in razvoj, kažejo, da v celoti vzeto pri delih na objektu ni zamud.**

Težavnost koordinacije dela vseh izvajalcev bo vedno večja, zato posebej pazimo na tekoče usklajevanje projektov in izvajanja del. Razvojni center nam sicer še dolguje določene detaje in dele projektne dokumentacije, katere kasneje je v največji meri posledica zaporednosti pri odločanju o izvajalcih del in samega izvajanja.

Vse drugače je s tehnološko opremo. Čeprav imamo proizvodni program definiran do leta 1985 in na podlagi tega določeno tudi tehnološko razporeditev, se tu srečujemo z večjimi problemi. Pod opremo razumemo tudi preselitev obstoječe tehnološke opreme sedanjega jeklovleka. V času do pričetka selitve morajo biti vsi stroji dopolnjeni in elementi za povečanje mehaniziranosti dela ter praktično obnovljeni in pripravljani za delo na novi lokaciji. V zvezi s tem smo že imeli razgovore s TOZD Vzdrževanje in skupno z operativno DS IR pripravljamo plan del in terminski plan selitve, pri kateri bodo vsekakor sodelovali tudi zunanji izvajalci, levji delež pa bo moralo nositi prav TOZD vzdrževanja v sodelovanju z delavci TOZD Jeklovlek. Tu je treba poudariti, da selitev sama ne bo smela ovirati obstoječe proizvodnje in tako v letu 1982 tudi ni predviden zmanjšan obseg proizvodnje Jeklovleka.

Za ostalo, novo opremo že imamo določene nekatere dobavitelje: Jeklo Ruše za centralni hladilni sistem za brusilne stroje, Gostol Nova

Gorica za peskarske stroje in centralni sistem odpraševanja peskarskih strojev in rezalnega stroja, Železarna Ravne za stroj za koničenje in hidravlično prešo, Celik iz Križevcev bo dobavil bočni viličar, Indos pa čelnega. Tehnični biro Jesenice je že izdeloval delavniško dokumentacijo za rezalni stroj, ki sedaj predstavlja enega od ključnih problemov v Jeklovleku. Izvajalca bomo iskali med renomiranimi proizvajalci: Metalna, STT in še kom. Oprema za področje brušenja in ravnanja je še v fazi definiranja tehničnih karakteristik in ponudb.

Prav tako še obstajajo nekatera tehnološka vprašanja v zvezi z zahtevami po vse večji paleti profilov specialnih oblik, ki domačim kupcem predstavljajo zamenjavo za uvoz. Na tem področju smo že dosegli take rezultate, ki nam omogočajo pravilne odločitve glede opredelitve opreme in tehnologije. Zato predvidevamo, da bomo do konca leta 1981 že lahko sklenili pogodbe za doslej še nedefinirano opremo.

Iz investicijskega programa smo v pripravljalnem obdobju popolnoma izločili avtomatske tehnološke linije, ki bi jih bilo treba uvoziti iz zahoda, prav tako pa tudi opremo za kontrolo materiala brez porušitve. Vendar so prav stabilizacijska prizadevanja, ki nalagajo gospodarstvu dolžnost vse večjega vključevanja lastnega znanja, tehnologije in lastnih proizvodov, prinesla od naših kupcev zahteve po takem asortimentu, ki je ponovno vzbudil razmišljanja o avtomatizirani liniji za vlečenje in poliranje — po tehnologiji iz kolobarjev. Upamo, da nam bodo rezultati naše proizvodnje in skupni interes naših kupcev omogočili ta razmišljanja opredeliti in s tem omogočiti nadaljnji razvoj, ki bi zadovoljeval potrebe trga.

V zaključku naj ponovimo, da je cilj vseh naših prizadevanj program investicije realizirati v okviru zadanega načrta, predvsem glede terminov in stroškov realizacije. Na vprašanje uspešnosti investicije moramo gledati že sedaj z vidika celovitosti tega vprašanja, saj je to pogojeno ne le s prizadevanji TOZD Jeklovlek in DS IR, pač pa tudi s podporo in prizadevanji vseh, ki so kakorkoli udeleženi v proizvodnji Jeklovleka.

Vodja TOZD jeklovlek
Boris Marolt, dipl. ing. str.

Obisk predstavnikov DR Koreje v Štórach

Na osnovi predhodnih razgovorov s predstavniki korejske ambasade v Beogradu nas je dne 8. 6. 1981 obiskala 5-članska delegacija DR Koreje, da bi vzpostavila tesnejše sodelovanje na področju blagovne menjave.

Predstavniki firme KOREA SONGRIM TRADING COMPANY so izrazili željo, da bi Železarna Štore dobavljala za potrebe njihove valjarne indifinitne valje, dimenzije $\varnothing 750 \times 1700$, v količini okoli 600 ton. Z obzirom na situacijo, v kateri se daje močan poudarek izvozni usme-

(Nadaljevanje na 2. strani)

Predstavniki firme KOREA SONGRIM TRADING COMPANY
v razgovoru s predstavniki Železarne Štore

Osnove in merila

(nadaljevanje iz prejšnje številke)

Osnove in merila za ocenjevanje investicijskih predlogov za investicijske odločitve in odrejanje prednosti.

3. Naslednji kriterij obravnava razvojno tehnološko intenzivnost. Tukaj imamo zopet dve možnosti, od katerih prva pravi, da mora biti delež nabave vrednosti avtomatiziranih naprav v vrednosti delovnih naprav 80% in da bo investitor vlagal v razvoj najmanj 3% dosežene bruto dohodka, ko bo izvršena investicija. Druga možnost vrednotenja razvojno-tehnoloških intenzivnosti je v tem, če je delež delavcev z visoko in višjo izobrazbo v kadrovske sestavi nove investicije ali za povečani delež proizvodnje najmanj 15% in bodo znašala vlaganja v razvoj od novo doseženega bruto dohodka najmanj 6%.

4. Četrty kriterij obravnava gospodarno rabo energije. Poraba energije mora biti manjša ali kvečjemu enaka 0,3 TJ na 1 milijon dinarjev bruto dohodka. Za lažje razumevanje, ker je v rabi nova, zakonska predpisana mera J (Joul), je potrebna kratka razlaga. 1 TJ (Tera Joul) je 10^{12} J ali $1 \text{ cal} = 4,2 \text{ J}$. Primer: 1000 kg mazuta predstavlja $300 \times 10^6 \text{ cal} = 39 \times 10^9 \text{ J}$. Vsa navodila in podatke za preračunavanje obsega tolačenja k družbenemu dogovoru.

Pri naših kriterijih v Samoupravnem sporazumu o temeljih razvoja SZ ni določil, na osnovi katerih bi lahko opredelili investicijo in je samo ugodnejši rezultat merilo za prednost, ker nimamo odrejenih vrednosti oziroma meril ter najmanjših zahtev. Kriterij iz dogovora odreja spodnjo mejo, ki je za metalurške obrate pri porabi energije težko dosegljiva, oziroma pri proizvodnji jekla dosegljiva samo za izjemno visok delež plemenitih jekel, ki povečujejo vrednost bruto dohodka.

5. Ta kriterij se nanaša na racionalno rabo surovin in odreja, da ne sme biti delež uvoznih oziroma domačih deficitarnih surovin in proizvodov večji od 0,8 dinarjev na 1 dinar doseženega bruto dohodka po izvršeni investiciji.

6. Kriterij racionalnega zaposlovanja odreja, da sme biti število novo zaposlenih delavcev na 10 milijonov vrednosti opreme v bazni industriji največ 6. Ti dve omejitvi sta različni za posamezne občine in odvisni od korektivnih faktorjev, ki so določeni v odvisnosti od razpoložljive delovne sile oziroma možnosti zaposlovanja v posamezni občini. V Celju je ta faktor 0,361, na Jesenicah 0,133, Ljubljana Vič-Rudnik 0,474, Radovljica 0,398 in na Ravnah 0,500, torej povsod manj, kot je v samem kriteriju odmerjeno število.

7. Zadnji in sedmi kriterij obravnava prostorsko ekološke zahteve. Čeprav je naveden kot zadnji, je izjemno pomemben, saj je obravnava in ocenjevanje investicijskega programa pogojena s tem, da mora projekt ustrezati vsem zahtevam varstva okolja in drugih vplivov. Ta kriterij npr. določa, da ne sme biti za novo investicijo več kot četrtina novo zaposlenih delavcev takih, ki prihajajo na delo iz oddaljenosti več kot 20 km, ali potrebuje več kot pol ure za pot na delo. Odmerjena je tudi poraba pitne vode s 500 m^3 na 1 milijon dinarjev dohodka itd.

Ce projekt ne ustreza določilom tega kriterija, se ne more ocenjevati in vrednotiti, tako odreja družbeni dogovor.

Za ocenjevanje neke investicije v okviru SOZD Slovenske železarne mora torej vsak pregledati Samoupravni sporazum o temeljih plana SOZD SZ za obdobje 1981—1985 in temeljih plana Interne banke za obravnavo obdobje, najmanj pa III. poglavje — Investicije ter IX. poglavje Obseg naložb in njihovo financiranje. Če je zagotovljena ekonomska uspešnost predlagane investicije in ta ustreza kriterijem iz Samouprav-

OBISK PREDSTAVNIKOV DR KOREJE V ŠTORAH

(Nadaljevanje s prve strani)

ritvi, bi omenjena količina občutno povečala priliv deviznih sredstev. Omenjeno dejstvo in poudarek na razvijanju tesnejšega sodelovanja na področju trgovinske menjave med obema državama sta bila odločilna za naše povabilo omenjene delegacije na razgovor v Štore.

Prvi dan razgovora smo seznanili goste z razvojno potjo in zgodovinskimi nastankom naše delovne organizacije, kakor tudi s proizvodnim programom, čemur je sledil kratek ogled nekaterih proizvodnih obratov. Naslednji dan je potekal v duhu konkretnih komercialnih razgovorov. Kot smo pričakovali, smo določene tehnične nejasnosti brez posebnih težav razčistili. Ustavilo pa se je pri vprašanju cene, kjer se je naša ponudba občutno razlikovala od ponudbe s strani proizvajalca iz Japonske. Kot poznavalci razmer in odnosov na mednarodnem tržišču smo takšen potek razgovorov v bistvu tudi pričakovali. Naša ponudba ne more v korak z japonsko ponudbo, ki s svojimi nizkimi cenami ruši razmerja na svetovnem tržišču.

Zaradi tega smo razgovore na tej točki prekinili. Kljub temu pa je bil sprejet dogovor, da obe strani še enkrat preverita možnosti korekcije cen.

Stališče predstavnikov Železarne Štore je bilo enotno, da na izvoz pod vsako ceno ne moremo pristati. Zato se je naša korigirana ponudba zaustavila na tisti ravni, ki skupno z izvozno stimulacijo še zagotavlja pokrivanje proizvodnih stroškov.

V tem trenutku še ni poznano dokončno stališče predstavnikov DR Koreje, vendar je realno pričakovati, da do sklenitve pogodbe pod omenjenimi pogoji ne bo prišlo.

Senica Martin

nega sporazuma ter šestim izmed sedem kriterijev iz družbenega dogovora, bo taka investicija gotovo našla pot do realizacije, če bodo za to zagotovljena tudi finančna sredstva in potrebne devize za uvoz opreme.

Za tiste, ki se bodo podrobneje ukvarjali z metodologijo vrednotenja investicijskih programov v okviru Slovenskih železarn po veljavnih kriterijih za doseganje minimalnih zahtev uspešnosti naložb, pa še tole. Vše službe za razvoj in investicijske službe v delovnih organizacijah bodo dobile celoten material s podrobnimi navodili za praktično uporabo.

Kriteriji so namreč razdeljeni po svoji vplivnosti še v skupine, od katerih prinaša:

- dohodek in racionalizacija zaposlovanja skupno 30% ali 30 točk,
- izvozna usmeritev 30% in zopet 30 točk,
- razvojno tehnološka intenzivnost 30% ter 30 točk,
- racionalna raba energije in surovin 10% ali 10 točk.

Vsako določilo v kriteriju prinaša odrejeno število točk in so po sorodnosti namena povezani v skupine.

Ce investicijski program ustreza vsem minimalnim zahtevam, doseže skupno 100 točk; predpogoj je seveda, da ustreza tudi prostorsko ekološkim zahtevam. Možno je tudi, da investicijski program še ocenjujemo, čeprav ni izpolnjena zahteva za eno prej navedenih skupin. Sicer pa dosti o tem, podrobnosti bodo itak morali spoznati samo tisti, ki bodo morali pripravljati podatke za ocenjevanje investicij.

Za vse, ki se bodo ukvarjali s pripravo podatkov za ocenjevanje učinkovitosti investicij po določenih kriterijih iz dogovora o temeljih družbenega plana SR Slovenije za obdobje 1981—1985, bo v okviru SOZD SZ organiziran poseben seminar za uporabo metodologije vrednotenja in navodil za praktično uporabo. Prepričan sem, da bodo vsi udeleženci seminarja v svojih delovnih organizacijah rade volje posredovali svoje znanje vsem zainteresiranim, ki sodelujejo pri odločitvah in bodo želeli kaj več zvedeti o podrobnostih ocenjevanja projektov v pripravi za izvedbo investicij. Menim pa, da toliko, kolikor je povedanega v tem prispevku, zadošča za splošno obveščeno vseh sodelavcev, predvsem pa tistih, ki bodo sodelovali v razpravah in postopku potrjevanja posameznih investicij od zasnove do potrditve investicijskega programa.

Vseh investicij se seveda ne da meriti z enotnimi merili in nekatere, za katere ne veljajo kriteriji iz dogovora, jih dogovor že navaja. Enako kot investicijski program za nove naprave in proizvodnjo se ne da obravnavati sanacijskih programov. Nekatere investicije bodo potrebne in nujne samo zaradi zaščite okolja in bodo izvedene, čeprav vemo, da ne morejo ustrezati kriterijem za vrednotenje uspešnosti naložb po dogovoru. Možno je, da bomo obravnavali tudi investicije, ki niso niti ekonomsko posebno uspešne, niti namenjene izvozu in ne bodo ustrezale zahtevam kriterijev, so pa družbeno posebno pomembne ter bodo realizirane, vendar bodo že pri obravnavanju investicijske namere označene kot družbeno pomembne.

Za vse ostale investicije, ki jih obravnavate v temeljnih organizacijah združenega dela, naj velja, da je treba kriterije iz samoupravnega sporazuma o temeljih srednjeročnega plana razvoja za obdobje 1981—1985 in kriterije iz dogovora o družbenem planu SR Slovenije za to srednjeročno obdobje upoštevati, predvsem pa naložbe z vrednostjo nad 50.000 din, kot to dogovor opredeljuje.

Milan Marolt

Štiristotrideset let slovenske knjige

Očeta slovenske knjige imenujemo Primoža Trubarja, rojenega 18. junija 1508 v Raščici na Dolenjskem. Letos praznujemo 430-letnico, odkar je Trubar tiskal in izdal prvi slovenski knjigi Abece in Katekizem. S prvo knjigo je učil ljudstvo branja; drugo pa je namenil tistim, ki naj bi ljudstvo učili. Trubar je kot goreč protestant postal prvi slovenski pisatelj. Zavedal se je, da mora dati slovenskemu ljudstvu knjige v domačem jeziku, če hoče, da bo prebudil tudi versko oblikovanje, reformacijo. Njegov knjižni jezik je bil rodna dolenjščina; za pisavo je sprva vzel gotico, nato pa latinico. Bil je neutrujen prevajalec in pisec, ki je znal spretno prirejati in preprosto pripovedovati. Vse do smrti ni odložil peresa. Pogosto je moral bežati iz domovine. 1565. leta pa je moral Ljubljano dokončno zapustiti in je do svoje smrti deloval na tujem v Derendingenu kot protestantski pastor. Vendar tudi v tujini ni pozabil na domovino, kljub vsem težavam in krivicam, ki jih je

doživljal, je pisal, prevajal in tiskal knjige v slovenščini.

Tako je Trubarjeva velika zasluga, da nam je pred štiristotridesetimi leti dal prvo slovensko tiskano knjigo in s tem potrdil obstoj slovenskega jezika, kulture in naroda, mali slovenski narod pa uvrstil v kulturno skupnost evropskih narodov. Trubar je zavračal praznovernost, potoval se je za organizacijo slovenskega šolstva in zavračal prizadevanja po umetnem jugoslovanskem jeziku. Umrl je leta 1586 v Derendingenu.

R. U.

Dopisujte v

Štorski
ŽELEZAR

Na elektro plavžu pred 26 leti

Omenil sem že, da si obratovodja inž. Starc ni zlepa privoščil počitka na divanu, ko je bil plavž v poizkusnem obratovanju, čeprav je bil njemu namenjen. Ko je bil tako utrujen, da ni mogel več hoditi po plavžu, takrat je odšel domov počivat. To se je dogajalo le popoldan in ponoči, medtem ko ni v dopoldanskem času nikoli manjkal in vedno je bil na svojem mestu, hkrati kot obratovodja in delavec.

Kadar ga ni bilo v obratu in so plavžarji vedeli, da ga ne bo kmalu nazaj, takrat se je plesalo po plavžu kot miši v hiši, kadar mačke ni doma. Kar po trije in še več se jih je zdrenjalo na mehko blazino in predremali svoj prosti čas od šarže do šarže, ki so bile takrat veliko redkejša, kot so danes, ko jih ima vsaka izmena normalno po tri in imajo plavžarji polne roke dela.

Vendar je današnje delo na plavžu drugačno kot je bilo tedaj na začetku. Veliko bolj je utečeno in manj je trpljenja, ker sedaj ljudje znajo delati in si ne nakopljejo na glavo nepotrebne dela, kot smo si ga mi v poizkusnem obratovanju, ko smo mnogokrat nastradali in hudo trpeli za prazen nič. Pri tem naj omenim le del takšnega trpljenja, ki je bil več kot blazen; pri vsaki šarži smo namreč kopali tekočo žlindro z železnimi drogovi (pajserji) po žlebovih. To je bilo čisto odveč, kajti žlindra se pri odteku mora pustiti pri miru, saj si potem sama utira pot naprej. Mi tega nismo vedeli in potili smo se za prazen nič, da nam je zapiralo sapo od vročine in smo omedlevali. Prav zaradi te nevzdržne vročine smo izgubili nekaj plavžarjev, saj so zapustili to delo in šli nazaj v prejšnje obrate.

Mnogokrat se je zgodilo, da je eden ali celo več tovarišev hkrati izgubilo tla pod nogami, kjer so se nadihali plina, bodisi da so sami zašli v plinsko območje po nepotrebem, ali pa jih je poslal mojster po kakšnem opravku in se niso poprej prepričali, ali je zrak čist. Če je tak nesrečnež vdihnil plin samo enkrat, je že bilo dovolj za močan glavobol. Če pa ga je vdihnil dvakrat ali večkrat, so ga morali odnesti na čisti zrak ali na divan, kjer so mu dali kisik, da si je opomogel.

V ta namen so tudi pripeljali divan na plavž, da ne bi kdo napačno pojmoval in rekel, da so divan pripeljali na plavž samo za lenarjenje in spanje.

Seveda so to zadnje nekateri tovariši v resnici delali in pri tem izkoristili vsako priložnost. Če jih je kdo zalotil na divanu, bodisi obratovodja ali pa mojster, so se izgovarjali, da so se nadihali plina in jih boli glava. Treba jim je bilo verjeti, saj so le redkokdaj komu lahko dokazali, da se je zlagal in da se ni naužil plina. Takrat namreč še ni bilo tako izpopolnjenih merilcev plina, kot jih imamo danes. Tedaj smo uporabljali za meritev

plina v halah le živali oziroma kanarčke. Kadar je ptič poginil v kletki, tedaj smo vedeli, da je v hali velika koncentracija plina in bežali smo na čisti zrak.

Ta meritev plina s kanarčki seveda ni bila točna in tudi ne zanesljiva, saj je lahko kanarček poginil tudi zaradi drugih vzrokov. Lahko ga je kdo celo namerno usmrtil, kar se je v resnici tudi dogajalo. Predvsem so to počenjali pazniki plina in elektrodarji, ki so imeli kanarčke na skrbi za krmljenje.

Če so živalce spravili proč, jim seveda ni bilo treba več skrbeti zanje, obenem so s tem nadrejenim onemogočili, da bi imeli vpogled v zaplinitve etaž.

Največji mojster za to je bil prav gotovo paznik elektrod Marko, ki je imel doma precej veliko kmetijo in je vedno prišel na delo zelo utrujen, večkrat pa poleg tega še »vinsko utrujen«. Takrat je skoraj vedno izginil kanarček v kletki in pot do spanja mu je bila odprta, saj ni nihče tvegala, da bi šel kontrolirat koncentracijo plina v etaže z lastno glavo in verjeli so mu, da ga je omamila plin.

Ker pa se je to dogajalo vedno pri Marku in to skoraj vsak dan, je postalo sumljivo in mojster Milan ga je pričel zasledovati. Toda Marko je bil prebrisan in dolgo časa se ni dal ujeti. Vedel je, da mojster pazi nanj in postal je previden ter svojo namero izvršil le tedaj, kadar je točno vedel, kje se njegov zasledovalec nahaja.

Nekega dne se je Mojstru Milanu le posrečilo, da je Marka zalotil pri morjenju nedolžne živalce v kletki. Takoj ga je prijavil obratovodji ing. Starcu, ki ga je poklical na zagovor ter ga ostro posvaril: »Za ležanje vas res ne rabim in tudi ptičev mi ne boste več morili, ste me razumeli?« je povzdignil glas hitro razburljiv ing. Starc in ga naglal nazaj na delo.

Toda Marko je držal obljubo, da se bo poboljšal, le nekaj dni; potem je začel zopet delati kakor prej. Ponovno je z divana opravljal svoje elektrode in postal je svojemu mojstru Milanu trn v peti. Nenehno ga je moral buditi in kontrolirati njegovo delo in nobena beseda ni več zalegla, ne lepa in tudi grda ne. »Divan mora iti proč iz plavža,« se je zaklinjal Milan in tožil obratovodji svoje težave z Markom.

Ing. Starca je mojstrov pritožba razjezila in poklical je k sebi Marka ter ukazal: »Tovariš paznik, naložite si na svoj hrbet ta prekleti divan in ga nesite na Lipo v samski dom ter ga tam odložite v skladišče. Le tako bo konec vaših intrig in lenarjenja med delom!« Ing. Starc je jezno gledal za Markom, ki se je vzpenjal v hrib in težko nosil breme, ki mu je prineslo marsikatero sladko urico, tedaj pa ga je močno pritiskalo k tlom.

Janez Tajnikar

Zgodovina izumov

ZELEZNICA

Obdobje železnic se je začelo leta 1830, ko so izročili javnemu prometu progo med Liverpoolom in Manchesterom. Ta datum pomeni prvo popolnoma uspešno združitve dveh iznajdb — parne lokomotive in poti, po kateri je vozila; iznajdba je prvič omogočila človeku, da je potoval hitreje od konja. Železnica je takoj skrajšala potovanje od Londona do Edinburga od deset do dvanajst dni na petdeset ur.

Začetki železnice segajo nazaj k preprostim lesenim tramvajem, ki so jih uporabljali v transilvanskih rudnikih prav gotovo že v šestnajstem stoletju. Podobno preprosto leseno železnico, ki je obsegala tudi preproste kretnice, so uporabljali v Angliji za prevoz premoga od rudnikov do nakladalnih skladišč na reki Tyne že v 17. stoletju. Počasi, ko se je promet povečal, so te lesene tirnice izboljšali. Trajnost vozne površine tirnic so najprej podaljšali tako, da so jo prekrili s plastmi trdega lesa, ki jih je bilo mogoče obnoviti, pozneje s kovinskimi, nazadnje pa so začeli izdelovati cele tirnice iz litega železa. Do te zadnje stopnje razvoja so prišli že leta 1804, ko je Richard Trevithick naredil prvi poskus s parno lokomotivo.

Na srečo je lito železo krhka kovina in težke prve lokomotive so tire lomile. Lastniki rudniških tramvajev, ki so bili tedaj edini potencialni naročniki lokomotiv, so zavrgli »železnega konja« kot neekonomičnega in še naprej uporabljali konje. Tiste, ki so imeli v načrtu nacionalni sistem železnic, so osmešili. Edini praktičen človek z neomajno vero v prihodnost parne lokomotive na tirnicah je bil George Stephenson, ki je med tem že zgradil svojo lokomotivo Blücher.

V tistem času so uporabljali dve vrsti tramvajev: tako imenovani »plate-way« z vodilnim robom na tirnici, ter »edge railway«, pri katerem je bil vodilni rob na kolesu. Stephenson se je odločil za drugega. V začetku leta 1821 je bil Stephenson imenovan za inženirja pri gradnji proge med Stocktonom in Darlingtonom. Tu je predlagal, da bi uporabili tirnice iz litega železa, ki jih je sam iznašel in so bile po tri čevlje (0,9 m) dolge. Prav v tistem času je železar John Birkinshaw iz Bedlinton v Morpethu izpopolnil metodo za valjanje tirnic iz kovanega železa, ki so bile dolge po petnajst čevljev. Tako je bilo potrebnih veliko manj spojev med tirnicami, razen tega pa nove tirnice niso bile krhke in se niso drobile pod težo. Čeprav to ni bilo v njegovem interesu, je Stephenson takoj spoznal, da so boljše kot njegove in jih je predlagal za progo Stockton—Darlington.

Na tej železnici so prve Stephensonove lokomotive prevažale samo del premoga; ostali del premoga in potnike pa so še vedno prevažali s konji. Lokomotive so bile primerne samo za zelo počasno vleko, v veliki meri tudi zato, ker njihovi kotli niso dali dovolj pare za dolgotrajno hitro delovanje.

George Stephenson je bil prepričan, da bi na njegovi novi progi med Liverpoolom in Manchesterom, ki so jo tedaj gradili, lahko uporabljali parne lokomotive za ves promet. Toda lastniki te proge so mislili drugače. Bili so tako razočarani nad sposobnostjo lokomotive na progi Stockton—Darlington, da so predlagali, naj bi njihove vlake vlekli z vrvmi stroji, ki bi bili trdno postavljeni zunaj proge. Stephenson se je odločil za boj. »Zanesi se na to,« je pisal Georgov edini sin Robert Stephenson, »da lokomotiv ne bomo strahopetno opustili. Zanje se bomo bojevali do zadnjega. Vredne so spopada.« Držal je besedo. Robert je leta 1828 skonstruiral in zgradil izboljšano lokomotivo, ki naj bi prepričala tudi največje skeptike, da je primerna za veliko širšo uporabo.

Rezultat tega dela je bila Rocket, prva lokomotiva z večcevničnim kotlom moderne vrste. Da so parne lokomotive praktična rešitev, so dokazali enkrat za vselej z znamenitimi poskusi v Rainhillu leta 1829, ko je lokomotiva Rocket, ki je vlekla tovor, dosegla povprečno hitrost okoli 22 kilometrov na dolžino šestdeset kilometrov, njena največja hitrost pa je bila 46,7 kilometrov na uro. Takšna hitrost ne bi bila mogoča na starih tirnicah iz litega železa.

Tako je bila progma med Liverpoolom in Manchesterom, ki so jo izročili javnemu prometu leta 1830, prva železnica na svetu, ki je uporabljala samo parno vleko. Bila je samo osemindirideset kilometrov dolga, toda iz teh skromnih začetkov so se železnice hitro razvile in vladale v svetu transporta vse do prihoda avtomobila.

Iz knjige Heureka

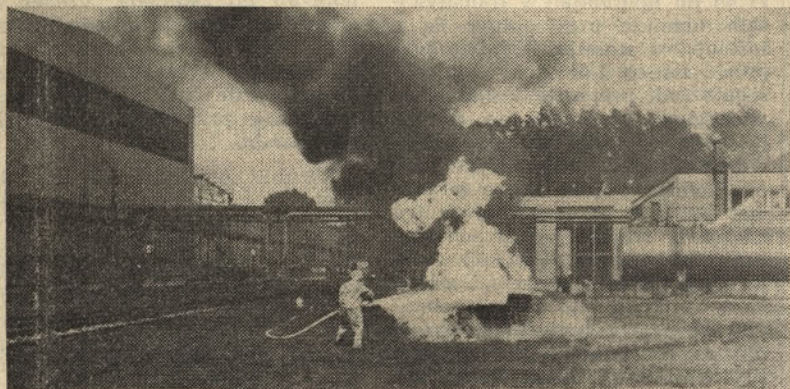
Dobro je, če vemo

Pred petinštiridesetimi leti ali točneje 18. junija je umrl eden izmed utemeljiteljev sovjetske književnosti in socialističnega realizma, ruski pisatelj Maksim Gorki (pravo ime Aleksej Maksimovič Peškov). Bil je potepuh, bohem, mojster v večih poklicih: sobni slikar, čevljar, risar, vrtnar, pek, nosač, pisar; menjaval je poklice in v razgibanem življenju iskal snov za svoja književna dela. Opoval je v življenju vsemu, kar bi človeku brnilo, da bi bil človek. V ljudeh je gledal tovariše, zaveznike, graditelje — prepričan, da ne more biti lepote za vse. Z besedo in delom je objavljaval sporočila, poslano o solidarnosti proletarcev, smelih ljudi z dna. Najbolj znana je njegova avtobiografska triologija Detinstvo, Med ljudmi, Moje univerze. Slavni so tudi roman Artamonovi, drama Na dnu in njegove novele. Revolucionarni boj delavskega razreda leta 1905 je upodobil v romanu Mati. Njegove knjige so razširjene po vsem svetu, a pri nas so prevedena vsa njegova dela.

VAJA CZ »CELJE 81«

Zvezni izvršni svet SFRJ je sklenil, da se ob praznovanju dneva CZ na vseh ravneh analizirajo in ocenijo rezultati razvoja civilne zaščite ter organizirajo in izvedejo množične aktivnosti vseh struktur SLO.

S tem namenom je bilo dogovorjeno pri Svetu za civilno zaščito zveznega sekretariata za ljudsko obrambo, da se vsako leto organizirajo in izvedejo v eni od socialističnih republik in pokrajin aktivnosti civilne zaščite zveznega pomena. Za leto 1981 je bila nosilka zveznega pomena SR Slovenija, ki je na predlog predsedstva SRS, IS in republiškega štaba CZ organizirala osrednje aktivnosti v Celju od 4.—6. junija 1981. Svet občinske skupščine za SLO in DS je na seji dne 23. septembra 1980 sprejel sklep, da se zvezna prireditvev CZ organizirajo v Celju. V aktivnostih in združeni vaji »Celje 81« so sodelovali vsi no-

Gašenje požara s peno

silci obrambno zaščitnih aktivnosti v občini Celje. V vaji CZ so aktivno sodelovali delovni ljudje in občani, nekatere KS, DO, TOZD, enote JNA in TO, organi NZ in druge strukture SLO. Osnovni cilj vaje je bil preizkus učinkovitosti in funkcionalne povezanosti ter usklajenosti delovanja vseh struktur za SLO in DS pri obrambi in zaščiti mesta Celja v pogojih uporabe sodobnih napadalnih sredstev morebitnega sovražnika ter izvajanje ukrepov ob naravnih ali drugih nesrečah in v izrednih razmerah.

Na osnovi opredeljenih programov so izvedene naslednje praktične vaje:

- preizkus splošne mobilizacije organov, enot in štabov CZ;
- preizkus množičnega informiranja delovnih ljudi in občanov;
- praktične aktivnosti glede urejanja teritorija (komunikacije) in postavljanje ovir;
- vaja protidesantne obrambe v sodelovanju vseh struktur in usposabljanje prebivalstva;
- vaja protioklopne borbe s poudarkom usposabljanja in sodelovanja vseh struktur SLO;
- vaja usposabljanja zaledne preskrbe ter
- vaje s področja ukrepov in nalog CZ:

1. Potres: mobilizacija občanov, delovnih ljudi, štabov, splošnih in specializiranih enot CZ, reševanje ljudi iz ruševin in višjih nadstropij, gašenje požarov, nudenje prve medicinske pomoči poškodovanim, transport težje poškodovanih, organizacija triažnih mest za ranjene.

2. Požar večjega obsega.

3. Evakuacija po načrtu.

4. Ukrepanje ob alarmu za zračni napad.

5. Letalski napad z rušilnim in zažigalnim učinkom.

Nudenje prve medicinske pomoči ranjenim in poškodovanim

6. Diverzije z rušilnim učinkom na ključnih energetskih in drugih objektih v OZD.

Pri tej vaji je izvršena mobilizacija delovnih ljudi in občanov, splošnih in specializiranih enot OZD, KS. Reševanje ljudi iz objektov, nudenje prve medicinske pomoči, organizacija transporta poškodovanih, izvajanje zaščite in reševanja poškodovanih objektov in naprav za proizvodnjo.

Štab CZ Železarne Store je za organizacijo in izvedbo vaje CZ v Železarni zastavil vsestranske široke aktivnosti že od meseca novembra 1980, ko je na redni seji (7. novembra 1980) obravnaval poročilo o usposabljanju obveznikov CZ, razporejanju v specializirane in splošne enote TOZD, pregledal popolnjenost enot in opreme CZ. Ob tem je bila podana ugotovitev, da je združeni odred CZ številčno popolnjen z novimi obvezniki CZ.

Sklenil je, da morajo vsi obvezniki dobiti oziroma sprejeti obvestilo o svojem razporedu v enote CZ, zbornem mestu in informacijo, kdo je njihov neposredni vodja ekipe, oddelka in enote.

Nadalje je štab CZ sprejel informacijo za predstoječe aktivnosti akcije NNNP 80/81 in tematsko usmeritev za vajo CZ »Celje 81« v Železarni Store. Dne 22. januarja 1981 je štab CZ obravnaval in sprejel koncept vaje, ki bo v glavnem potekala na območju Železarne Store, Store II, in sicer na naslednjih objektih:

1. PEP objekt 46,

2. Objekt št. 38 CPT,

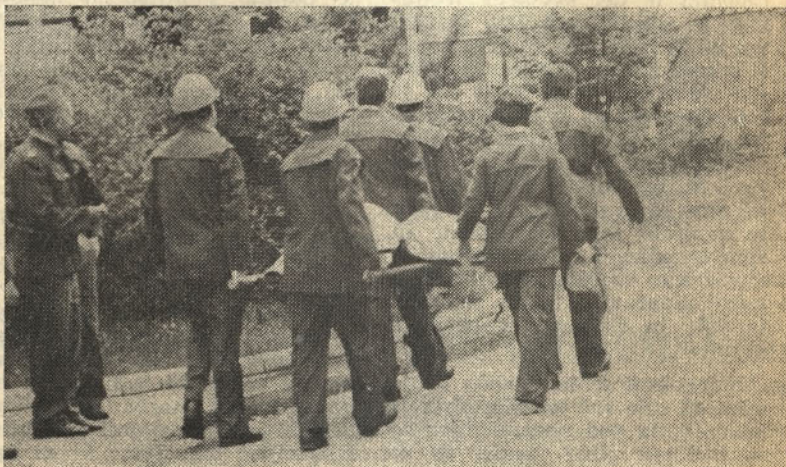
3. Objekt št. 37 kotlarna,

4. Objekt št. 44 ter reševanje cisterne, ki se nahaja na pretekalnišču.

Sklenil je da se vaja izvede 5. junija 1981 pod geslom »Vse za jeklo 81«.

Na osnovi koncepta vaje je bil opravljen razgovor z vodstvom TOZD Energetike, ki so po dogovoru izdelali plan ukrepov za področje Energetike.

Program priprav vaje CZ je obravnaval komite za SLO in DS Železarne Store in na svoji 6. redni seji sprejel sklep, da se v predloženi obliki sprejme. Vajo je potrdil tudi sekretariat za LO občine Celje.

Triaža ranjenih in poškodovanih

Vse nadaljnje aktivnosti pri organizaciji in izvedbi vaje je štab CZ namenil naslednjim področjem dela:

- sklicevanju informativnih sestankov z vodstvenim kadrom CZ;
- program aktivnosti posameznih oddelkov in ekip;
- proučevanje terena in sprejem navodil za delo enot, oddelka in ekip;
- sklicevanje in usposabljanje oddelkov in ekip na terenu;
- organizacija zveze in zavarovanje vaje.

Štab CZ je vsem sodelujočim posredoval NAVODILO za izvajanje vaje z naslednjo vsebino:

1. Na podlagi načrtovanih aktivnosti v letu 1981 (skladno z akcijo NIČ NAS NE SME PRESENETITI v območju Celje 1980/81) se v Železarni Store, po tematski usmeritvi, organizirajo združena taktična vaja CZ pod geslom »VSE ZA JEKLO 81«.

Cilj vaje je, da se preizkusi funkcioniranje združenega odreda CZ Železarne Store, splošnih enot, družbene samozaščite, NZ in da po predhodno izvršenih ukrepih pripravljenosti, mobilizacije sil CZ, NZ preverimo stopnjo organiziranosti, opremljenosti in usposobljenosti ter uspešnosti pri izvajanju ukrepov zaščite in reševanja, kot posledice diverzije na energetske naprave v Železarni Store.

V taktični vaji, ki se organizira na območju Železarne Store, Store II — sodelujejo: združeni odredi CZ ŽS, splošne enote in delavci TOZD energetike, vzdrževanja, SGKG, pripadniki NZ TOZD in DSSS ter vsi ostali odgovorni nosilci SLO in DS.

Vse organaizacijske priprave in vodenje taktične vaje so v rokah vodstva vstaje, imenovanega s strani štaba CZ Železarne Store v sestavi: poveljnik štaba CZ Mackovšek Anton, načelnik štaba CZ Černak

Feliks in pomočnik načelnika CZ Štefančič Ivana, na podlagi načrtovanega programa, ki je verificiran in potrjen s strani občinskega sekretariata za ljudsko obrambo občine Celje.

2. Na podlagi načrta taktične vaje, ki predvideva delno rešenje energetskih objektov in energetskih naprav, so izdelane predpostavke za posamezne objekte na področju TOZD Energetike in Vzdrževanja. Vsi sodelujoči na podlagi predpostavke in skupnega dogovora za taktično vajo izdelajo svoj program aktivnosti oziroma načrt delovanja za izvajanje ukrepov reševanja in zaščite.

Aktivnosti in ukrepi taktične vaje se izvajajo na določenih objektih po načrtu vaje. Vodstvo vaje sodeluje z vsemi sodelujočimi po načrtu zvez in preko imenovanih koordinatorjev vaje, tov. Štefana Krumpaka in dr. Alojza Šturbeja, koordinira delovanje sodelujočih, usmerja aktivnosti in vodi potek vaje. Pri izvajanju aktivnosti ukrepov zaščite in reševanja na določenih objektih se od vseh sodelujočih na vaji

Podelitev priznanja Železarni Štore ob tednu varnosti in družbene samozaščite v Celju za dosežke na področju SLO in DS

zahteva, da delujejo po načrtih, realnih predpostavkah, da sodelujejo in koordinirajo aktivnosti z drugimi enotami v akciji, da uporabijo vse razpoložljive sile in sredstva pri reševanju in odpravi posledic diverzije ter s svojim nastopom dokažejo stopnjo pripravljenosti in usposobljenosti.

Vaja CZ je potekala točno po predvidenem in sprejetem programu. Vajo so si ogledali povabljeni opazovalci iz Celja, predstavniki JNA in gostje iz drugih republik. Takoj po končani vaji je potek vaje analiziral poveljnik štaba CZ tov. Mackovšek Anton, ki je prisotne opazovalce in komite za SLO in DS seznanil z vsebino vaje, ukrepi CZ ter posameznimi dogajanjem na objektih Železarne in vajami CZ KS Štore, ki je potekala na območju naselja Lipa.

Drugi del analize vaje je obravnaval štab CZ na svoji redni seji 8. junija 1981 in ob tem ugotovil:

- da je vaja bila pravilno zastavljena in izvedena;
- da je bila široko zasnovana ter da so bile načrtovane predpostavke in prikazane aktivnosti realne tako v osnovi kot pri izvajanju ukrepov CZ, reševanju ljudi in imetja, masovni udeležbi obveznikov CZ, pripadnikov NZ in ostalih nosilcev SLO in DS;
- da so bila znanja posameznih oddelkov in ekip ter vodilnega kadra CZ odraz dejanske pripravljenosti civilne zaščite;
- posebej je ocenil samozaščito in samoreševanje v objektu CTP kot zelo dobro in uspešno akcijo delavcev;

Zato štab CZ ocenjuje, da je vaja CZ Železarne Štore bila vsestransko pozitivna in da je v celoti uspela, v pogledu organizacije, udeležbe, medsebojnega sodelovanja in koordiniranja akcij reševanja ljudi in naprav. Nadalje štab CZ ugotavlja, da je vaja CZ bila predhodno tehnično dobro pripravljena. Potek pa je pokazal, da so pripadniki CZ, ki so vajo vodili in izvajali, dobro usposobljeni. Zato ocenjuje, da je preizkus mobilnosti, znanja, opremljenosti in učinkovitega reševanja dobro in hitro potekal, da so enote usposobljene za uspešno reševanje ob morebitnih nesrečah, do katerih bi lahko prišlo in nas lahko zadenejo.

Analiza izvršene vaje je kljub temu nakazala nekatera odprta vprašanja in pomanjkljivosti, ki jim bo štab CZ Železarne Štore v prihodnje moral posvetiti vso pozornost, posebej še pri nadaljnjem razvoju CZ v Železarni Štore.

Štab CZ se ob tej priliki zahvaljuje vsem sodelujočim obveznikom CZ iz Železarne in KS Štore, pripadnikom NZ in posebej še vodilnemu kadru CZ, ki so zastavljene naloge uspešno izvršili. Ob tem izreka vse priznanje obveznikom gasilske enote, ki so sodelovali tudi v nalogah reševanja dne 6. junija 1981 v Celju in pripadnikom NZ, ki so zastopali Železarno v mimohodu po zaključku vaje v Celju.

Za uspešno izvedbo vaje v Štorah in sodelovanje na zvezni vaji v Celju je Železarna Štore prejela od občinskega sekretariata za ljudsko obrambo in organizacijskega odbora pismeno zahvalo.

Štefančič

**Dopisujte in oblikujte
z nami
naše glasilo**

Vaja civilne in narodne zaščite

Kot vemo, je bila v Celju v dneh od petega do šestega junija letos zvezna vaja enot civilne zaščite. Sočasno so se odvijale preizkušnje po načrtovanih programih tudi v vseh krajevnih skupnostih; tako tudi v naši. Združena taktična vaja civilne zaščite krajevne skupnosti (vzporedno je potekala vaja v Železarni), imenovana STRELA, je bila test usposobljenosti in tehnične opremljenosti, v vaji pa so poleg Narodne zaščite, ki je imela na skrbi zavarovanje »ogroženega področja«, sodelovale še enote prve pomoči, tehnično — reševalne, gasilske, evakuacijske enote.

V novi zdravstveni dom se je naselil štab in tamkaj, v kletnih prostorih, je bilo tudi prevezovališče za »ranjence«. Iz osnovne šole so gasilci reševali učence iz vrhnjega nadstropja z reševalno vrečo; večina učencev se je odstranila iz šole, cicibani iz vrta so se s svojimi tovarišicami umaknili v gozd. Inscenirani so bili požari, ki jih je bilo treba pogasiti. Ljudje iz bližnjega okoliša so se umaknili v zaklonišča, še prej pa odprli okna zaradi zračnega pritiska ob bombnem napadu.

Ocene, ki so jih izrekli opazovalci po vaji, so bile ugodne. Omenjena je bila predvsem velika disciplina sodelujočih, posebej še ekipe prve pomoči, vzgojno-varstvene ustanove in šole.

Taktična vaja je nakazala obnem nekaj problemov, ki jih bo morala v bodoče reševati štorska krajevna skupnost in višje inštitucije. Civilna zaščita je element splošne ljudske obrambe in družbena sila proti katastrofam vseh vrst, je pomembna sila za zaščito in reševanje prebivalstva ter materialnih dobrin. Zato jo je treba razvijati in prilagajati potrebam sedanosti.

Okoli trinajst odstotkov prebivalcev Štor in okolice je pripadnikov civilne zaščite. Ekipe so že kar dobro opremljene, iz vaje v vajo se ugotavlja vse večja sposobnosti delovanja v različnih predvidenih in nepredvidenih situacijah.

Prve ocene zadnje akcije štorske civilne in narodne zaščite kažejo, da smo v našem kraju uspešni na tem področju, kar seveda ne pomeni, da ne moremo postati še uspešnejši.

Jok

Reševanje delavcev iz zgradbe TCP

Obraavnane inovacije

Komisija za gospodarjenje TOZD KK je pri obravnavi inovacij sprejela naslednji sklep:

Za predlog tov. Romiha Jožeta in Šarlaha Jožeta iz TOZD KK št. 613, »Priprava za vpenjanje vrtnega stroja pri vrtnanju«, se sprejme. Avtorjema pripada pavšalno nadomestilo.

Komisija za gospodarjenje TOZD vzdrževanje je pri obravnavi inovacij sprejela naslednji sklep:

Za predlog tov. Oblaka Vlada iz TOZD vzdrževanje št. 320, »Naprava za brušenje izvrtin na stružnici«, se odobri izplačilo drugega posebnega nadomestila. Obračunano je bilo na osnovi povprečnega prihranka 340.724,06 din in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2 b.

Komisija za racionalizacije TOZD livarna I je pri obravnavi inovacij sprejela naslednje sklepe:

1. Za predlog tov. Kostadinova Cvetana in tov. Paviča Milana iz TOZD livarna I št. 569, »Sušilna komora«, se odobri izplačilo prvega posebnega nadomestila. Obračunano je bilo na osnovi 966.209,20 din prihranka in faktorja ustvaritvene sposobnosti 2 b.

2. Predlog tov. Motoha Vilija in Flisa Draga iz TOZD vzdrževanje št. 640, »Izboljšava fiksiranja vodohlajenega priključka induktorja«, se sprejme. Avtorjema pripada pavšalno nadomestilo.

3. Predlog tov. Jevšnika Petra in Leban Jožeta iz TOZD livarna

(Nadaljevanje na osmi strani)

Tekmovanje železarjev

V petek, 12. 6., in soboto, 13. 6. 1981, je v Železarni Štore potekalo interno tekmovanje kovinarjev Železarne Štore.

Pričelo se je v Gasilskem domu s teoretičnim delom ob 14. uri, kjer so tekmovalci morali pokazati znanje iz svoje stroke, samoupravljanja in varstva pri delu.

Sledil je praktičen del tekmovanja, katerega se je udeležilo 30 tekmovalcev. V prijetnem tekmovalnem vzdušju so se med seboj pomerili sodelavci iz petih različnih delovnih sredin: varilci za plamensko in ročno-obločno varjenje ter strugarji so tekmovali v delavnici in livarni v Livarni II.

Zaključek tekmovanja z razglasitvami rezultatov je bil v torek pri Mlinarjevem Janezu ob prisotnosti tekmovalcev, strokovnih komisij ter predstavnikov družbeno-političnih organizacij.

da bodo letošnji rezultati tekmovalcev spodbudili tudi druge, da se bodo v bodoče raje in z večjim veseljem udeleževali tekmovanja.

Takšna tekmovanja namreč niso organizirana le zaradi doseganja prvih mest, temveč za doseganje boljše kvalitete, izmenjavo strokovnih mnenj med tekmovalci, kar je vsekakor pridobitev vsakega udeleženca.

Takšna tekmovanja so resnično pomemben dejavnik v naših prizadevanjih za vse boljše kakovosten razvoj proizvodnje in povečanje delovne storilnosti. Zato je treba stremeti za tem, da bi taka tekmovanja v naslednjih letih potekala še bolj množično.

Torej na svidenje na naslednjem tekmovanju!

Zaključek tekmovanja in razglasitev rezultatov je bilo v domu Železarjev

Tekmovali so še:

Lupinski Damir
Dobriječ Miroslav
Nikolič Milutin
Hartman Anton

Tekmovali so še:

Zver Jože
Lugarič Vinko
Pantner Anton
Ludvik Alojz

Rezkalci:

1. Ramšak Silvo
2. Gobec Srečko
3. Arzenšek Jože

Livarni:

1. Judež Ivan
2. Fidler Jože
3. Pirš Rafael

Varilci plamensko:

1. Geršak Vlado
2. Stancer Slavko
3. Škorc Mirko

Tekmovali so še:

Srebot Zdravko
Vraže Jože
Arih Franc

Tekmovanje kovinarjev v Železarni Štore — koncentracija in zavzetost

Vsi tekmovalci so dobili pismena priznanja, najboljši pa so prejeli tudi lepe praktične nagrade. Sledilo je še kosilo, ki se je končalo ob prijetnem klepetu o poteku tekmovanja.

Tekmovanje samo je bilo dobro pripravljeno in izvedeno. Razveseljiva je novica, da je bilo število tekmovalcev večje od lanskega, čeprav je še vedno premajhno glede na število delavcev v proizvodnji.

Vedeti je namreč treba, da delavci s fakimi tekmovanji dokazujejo svoje znanje, spretnost in sposobnost. Zato upamo in želimo,

Uvrstitve tekmovalcev:

Varilci REO

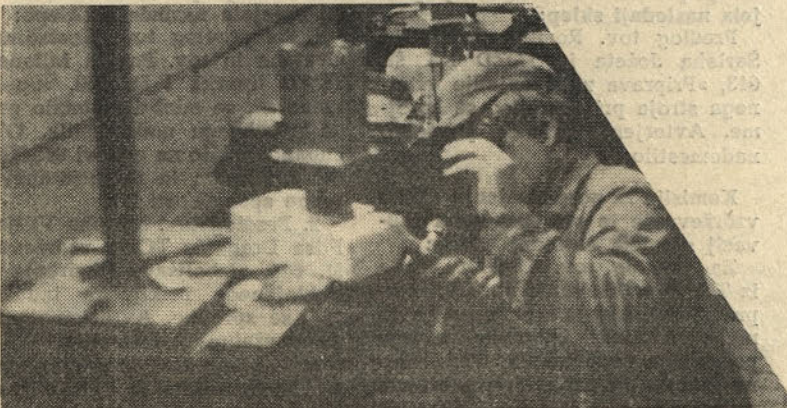
1. Gajšek Jože
2. Geršak Vlado
3. Teržan Franc

Tekmovali so še:

Romih Ivan
Ludvih Alojz
Muhič Demal
Lugarič Vinko

Strugarji:

1. Rakuša Branko
2. Vitasovič Ivan
3. Jazbinšek Silvo

Tudi varilci niso zaostajali

Razširjena seja

Dne 2. 6. 1981 smo mladi iz Železarne Štore na razširjeni seji koordinacijskega sveta ZSMS DO Železarne Štore, kjer so bili prisotni mladinci iz vseh osnovnih organizacij ZSM, predsednik akc. konf. ZKS DO ŽS, predsednik konf. ZSS DO ŽS, predsednik KPO DO ŽS, sekretar OK ZSMS Celje, ter predsedniki koordinacijskega sveta ZSMS Železarne Jesenice, pregledali in ocenili delo posameznih osnovnih organizacij ZSM v Železarni Štore v preteklem obdobju ter si obenem zadali nove naloge za nadaljnje delo.

V poročilih, ki so jih podale posamezne osnovne organizacije, je ugotovljeno, da je naše delo v minulem obdobju bilo zelo plodno. Vendar pa tudi ugotavljamo, da nekoliko nalog ni bilo realiziranih tako, kot smo načrtovali, kajti pojavljalo se je mnogo težav, ki so preprečevale nemoteno delo, kot so večizmenska delo, velika oddaljenost bivanja in podobno.

V posameznih razpravah smo spregovorili o težavah, s katerimi se srečuje večina mladih v Železarni Štore. Razumljivo je, da težave ne pestijo samo mladih, vendar pri njih prihajajo do večjega izraza kot pri starejših z bogatejšimi življenjskimi izkušnjami. Tako večina teh težav nastaja pri reševanju stanovanjskega problema, življenjskih stroškov, izobraževanja ipd.

Dotaknili smo se tudi problema, ki nastaja pri evidentiranju mladincev-brigadirjev iz naše delovne organizacije s strani OK ZSMS Šentjur, saj postopek, s katerim prakticirajo, ne dopušča, da mladinci iz OO ZSMS v Železarni Štore sami odločamo o kandidaciji mladincev v Mladinske delov-

ne brigade; za to je potreben dogovor v regiji in število mladincev-brigadirjev planirati ob začetku leta, kot je to praksa OK ZSMS Celje.

Zaradi poteka mandata predsednika in sekretarja koordinacijskega sveta ZSMS DO Železarna Štore so posamezne OO ZSMS obravnavale predlog in sprejele odločitev, da funkcijo predsednika v prihodnjem mandatnem obdobju opravlja Vojko Kocman iz OO ZSMS Kontrola kakovosti, a funkcijo sekretarja Milan Horvat iz OO ZSMS Transport.

Po kratki razpravi je bila sprejeta predložena vsebinska usmeritev dela ZSMS v Železarni Štore za leto 1981.

Ob zaključku seje pa so bila podeljena priznanja najboljšim mladincem samoupravljalcem, ki so jih izbrale posamezne osnovne organizacije. Priznanja so prejeli: Slava Mernik — DS za kadre, Riharda Ščurek — TOZD plavž, Franja Petelinšek — DS za ekonomiko in razvoj,

Olga Božič — TOZD tovarna traktorjev,

Vojko Kocman — TOZD kontrola kakovosti,

Milan Horvat — TOZD transport,

Rajko Grosek — DS priprava proizvodnje,

Stanko Cehner — TOZD energetika,

Jože Bezjak — TOZD livarna II,

Karolj Marton — TOZD livarna I.

Priznanje za aktivno delo na mladinskem področju pa so prejele še OO ZSMS: TOZD Plavž, TOZD Transport in TOZD Kontrola kvalitete.

-A-
Horvat

Kako smo delali

PROIZVODNA PROBLEMATIKA ZA MESEC MAJ 1981

V skupni proizvodnji smo presegli operativni plan za 4%, v blagovni proizvodnji pa smo plan presegli za 6,1%.

TOZD Tovarna traktorjev je presegla operativni plan za 4,4% ali 14 kom. traktorjev.

Elektroplavž

Proizvodnja gradnja je nad planom za 161 ton oziroma višja za 3,9%.

V mesecu poročila smo proizvajali izkjučno specialni gradelji za nodulacijo. Uporabljali smo uvoženo rudo iz Brazilije. Proizvodnja je potekala zelo dobro v količinskem in kvalitetskem pogledu. Težave so pri pomanjkanju koksna dejanske granulacije 10–20 mm, ker ga pošilja koksarna Lukovec premalo in moramo uporabljati koks iz Bakra, ki je pregrob (10–40 mm).

Jeklarna

Proizvodnja je dosežena v višini 5.938 ton, to je nad planom za 438 ton oziroma višja za 8,0%.

Proizvodnja je nad planom zaradi večjega števila proizvodnih dni (delo na 1. maj). Imeli smo nekaj večjih nepričakovanih zastojev — menjava elektrodne čeljusti, menjava jakotlačnih kablov, popravilo dna peči.

Težave nastopajo zaradi slabe kvalitete starega železa in Si metala, katerega je tudi količinsko primanjkovalo.

Valjarna I

Skupna proizvodnja valjanih izdelkov znaša 2.395 ton, od tega 1.788 ton blagovne proizvodnje in 607 ton za predelavo. Dosežena proizvodnja je višja za 10 ton (0,4%) pri skupni proizvodnji in za 113 ton (6,7%) pri blagovni proizvodnji.

Situacija okrog pomanjkanja valjev se ni izboljšala, saj dobave valjev ne potekajo po dogovorjenem rokovniku, lomi zaradi slabe kvalitete valjev pa so še prisotni.

Valjarna II

Proizvodnja je dosežena v višini 7.837 ton valjanih izdelkov. V primerjavi z operativnim planom je višja za 377 ton oziroma 5,1%, nižja od dvanajstine za 10,4% in višja od dinamičnega plana za 5,1%.

Značilno za proizvodnjo za ta mesec je pospešen izvoz, težave z vložkom — pomanjkanje gredic in povečani zastoji zaradi mehanskih in elektro okvar na naprava.

Jeklovlek

Dosežena proizvodnja hladno predelanih valjanih profilov 893 ton, operativni plan je predvideval 890 ton, je višja za 3 tone oziroma za 0,3%.

Proizvodnja brušenih profilov je bila predvidena v višini 430 ton, dosežena je nižja za 70 ton oziroma za 16,3%. Zaradi remontov na brusilnih strojih ni bila dosežena planirana količina brušenih profilov.

Izpadlo proizvodnjo brušenih profilov smo nadoknadili z vlečnimi profili.

Proizvodnja vlečenih profilov je bila predvidena z operativnim planom 460 ton — dosežena je višja za 73 ton oziroma za 15,9%. V tem mesecu smo pričeli z vleče-

njem ploščatih profilov za izvoz z novim oljem za vlečenje. Po vlečenju se profili razmastijo in žarijo.

Livarna I

Operativni plan je pri litini tesno, pri valjih pa ni dosežen.

Pri valjih je kosovna teža nižja, kot je s planom predvidena. Poleg tega narašča delež trdih valjev, zaradi česar narašča povprečni izmeček.

V talilnici smo imeli dva večja zastoja:

— 12. 5. 1981 je 16 ur mirovala indukcijska peč BBC, ker je počila gumasta cev za hladno vodo.

— 16. 5. 1981 je zaradi neurja voda zalila elektromotorje črpalk in hidravlike. Ker ni rezervnih motorjev, je trajalo popravilo do 19. 5. 1981 in sta obe indukcijski peči mirovali. Izpadlo je 50 ton proizvodnje valjev.

Pri kokilah in litini nam je primanjkovalo livarjev zaradi bolezni in vojaških vaj. Od 19. 5. 1981 smo ukinili proizvodnjo ene B8 in OK650 ter tako izgubili 131 ton proizvodnje. Lijakov smo izdelali le 45% plana, kar pomeni izpad 40 ton proizvodnje.

Livarna II

Proizvodnja je dosežena v višini 703 ton oziroma višja za 0,6% z operativnim planom.

Imeli smo težave zaradi pomanjkanja karseta in legure, zaradi česar smo morali spreminjati programe litja, ki pa niso v skladu z operativnim planom.

Zaradi pogoste okvare dotrajnega rekuperatorja imamo stalne težave pri obratovanju kupolke. Okvara je zelo resna, tako da je ogrožena normalna proizvodnja; do rednega remonta v juliju je potrebno rekuperator ponovno usposobiti za normalno obratovanje.

Obdelovalnica valjev

Operativni plan je znašal za maj 320 ton obdelanih valjev, dosegli pa smo 245 ton. Razlogi za nedoseganje so naslednji:

— do planske zasedbe delavcev manjka deset strugarjev;

— materialni izmeček je zelo velik in znaša 145 ton surovih valjev;

— stružnica 15220 je bila kljub večkratnim urgencam ves mesec v popravilu. Prvotni dogovor je bil, da bo popravilo izvedeno v enem tednu (5–6 dni);

— izplen v maju je daleč nižji od planskega in znaša samo 57,5%;

— asortiment obdelanih valjev je bil lahek 760 kg/komad oziroma lažji, kot je bil predviden z operativnim planom.

Obdelovalnica litine

Operativni plan je bil dosežen 100%. Dobava surovcev iz livarne I je bila normalna, zaloga iz livarne II je padla, tako da je bila dobava slabša.

Glavne težave so bile v precejšnjem odstopanju od letnega plana. Manjkajoče delavce smo delno nadomestili z nadurnim delom.

Tovarna traktorjev

Korigiran operativni plan za mesec maj je znašal 320 kom. traktorjev, izdelali pa smo jih 334 kom. in dosegli plan v višini 104,4%.

Da smo se izognili velikim izpadom proizvodnje, smo 29. in 30. aprila (28. aprila pa za proizvodni mesec april) imeli redni kolektivni dopust, in to zaradi pomanjkanja zobnikov firme Gusti iz Milana. Nadalje smo morali v tednu od 11. do 16. maja (6 dni) ostati doma in te dni bomo nadoknadili na proste sobote do konca leta 1981. Ta izpad oziroma prerezporeditev je nastopila zaradi pomanjkanja motorjev. Tako smo skupno v proizvodnem mesecu maju izgubili oziroma prerazporedili 8 dni. Poleg tega smo imeli še krajše zastoje zaradi:

— pomanjkanja motorjev,
— pomanjkanja zobnikov,
— pomanjkanja zavornih bobnov,
— vlečne kljuge za varianto FIAT.

Poleg pomanjkanja ključnih materialov smo pretežno skozi ves mesec izdelovali nekompletne traktorje, in to predvsem zaradi: prestavnih ročic, prednjih vlečnih

kljuk, zadnjih vlečnih kljuk, kolesnih obročev in še nekaterih ostalih drobnih materialov. Takšna nekompletna proizvodnja predstavlja vedno večje težave, ker je prodajno skladišče polno (okoli 280 kom.) nekompletnih traktorjev, ki jih ni mogoče več sproti kompletirati.

Tako nastopa izpad realizacije, kar bi v mesecu juniju morali razrešiti, da bi se izognili slabemu finančnemu učinku v prvem polletju 1981.

Zaposleni

Število zaposlenih je znašalo 3.427, medtem ko jih letni plan predvideva 3.506. Z upoštevanjem nadur in pogodbenega dela je znašalo skupno število zaposlenih 3.526, kar predstavlja 98,0% realizacije letnega plana.

Produktivnost

Na nivoju DO je bila produktivnost za 17,9% manjša od predvidene v letnem planu.

ŠPORT

V soboto, 20. 6. 1981, so bile železarske Štore gostitelj srečanja športnikov Slovenskih železarn.

Ze tradicionalna srečanja tako na športnem kot kulturnem področju, so postala trajna oblika, kjer se železarji srečujejo in merimo naše uspehe. Takšna srečanja pa izrabljamo predvsem za medsebojna spoznavanja, poglobljanja tovariških in prijateljskih vezi, kar vse pomaga k boljšemu medsebojnemu spoznavanju in utrjevanju naših odnosov v okviru SOZD Slovenskih železarn.

Srečanja se je udeležilo preko 300 delavcev — športnikov. Prisotni so bili železarji iz Raven, Jesenic, Verige Lesce, Tovila Ljubljana, Plamena Kropa, Metalurškega inštituta in seveda domačini, železarji športniki iz Štor.

Z uspehom naših športnikov smo lahko zadovoljni, a z malo več športne sreče bi lahko dosegli še boljše rezultate. Dejstvo je, da se bo potrebno v prihodnje bolje pripraviti za tako kvalitetna tekmovalja.

Nekaj rezultatov iz srečanja SŽ:

Kegljanje — ženske, posamezno
1. Ludvik Ema ŽS 211 kegljev
5. Rožman Ljubica ŽS 194 kegljev
7. Perpar Milica ŽS 192 kegljev
V konkurenci je nastopilo 15 tekmovalk.

Kegljanje — moški, posamezno
1. Čagalj Josip ŽS 480 kegljev
5. Sivka Danilo ŽS 431 kegljev
10. Pišek Andrej ŽS 401 kegljev
V konkurenci posameznikov je nastopilo 21 tekmovalcev.

Ekvpa uvrstitev — ženske

1. Železarna Štore 587 kegljev
2. Železarna Jesenice 564 kegljev
3. Železarna Ravne 556 kegljev
4. Veriga Lesce 473 kegljev
5. Plamen Kropa 430 kegljev

Ekvpa uvrstitev — moški

1. Železarna Štore 1312 kegljev
2. Železarna Ravne 1297 kegljev
3. Veriga Lesce 1241 kegljev
4. Železarna Jesenice 1203 kegljev
5. Tovil Ljubljana 1152 kegljev
6. Plamen Kropa 1102 kegljev
7. Met. inštitut Lj. 984 kegljev

Odbojka — ženske

1. Železarna Ravne
2. Železarna Jesenice
3. Železarna Štore
4. Veriga Lesce

Odbojka — moški

1. Železarna Jesenice
2. Železarna Ravne
3. Veriga Lesce
4. Železarna Štore
5. Plamen Kropa

Balinanje

1. Železarna Jesenice
2. Železarna Štore

(Nadaljevanje na osmi strani)

Tekmovalje v odbojki je bilo izredno borbeno

KADROVSKE VESTI

V mesecu maju so bile v naši delovni organizaciji združenega dela naslednje kadrovske spremembe:

Novi člani naše delovne organizacije:

Maslo Nada, VŠ ekonomist — jeklarna; Zajko Zlatko, NK delavec — valjarna II; Medved Stanislav, NK delavec — livarna II; Kotnik Milan, NK delavec — livarna II; Horjak Ivan, KV avtomobilski klepar — TT montaža; Hernavs Julijan, KV prodajalec — DS za komercialne posle — TT skladišče; Skenderovič Hašim, NK delavec — jeklarna; Somek Nikola, NK delavec — valjarna II; Somek Mladen, NK delavec — valjarna II; Planko Boris, KV prodajalec — DS za komercialne posle (TT skladišče); Pavlič Ivan, KV strojni ključavničar — energetske obrat; Bombek Franc, NK delavec — vzdrževanje transportnih naprav; Zagajšek Roman, NK delavec — valjarna II; Rojc Milan, KV pek

— TT montaža; Dedić Ivica, KV livar — livarna II; Bajraktaraxhafer Plak, NK delavec — livarna II; Čekić Branko, NK delavec — livarna II; Filipančič Ivan, NK delavec — livarna II; Duranovič Sejfo, NK delavec — valjarna I; Ojsteršek Karl, KV strugar — TOZD kontrola kakovosti; Jurišič Veljko, NK delavec — livarna II; Ropert Zvonko, NK delavec — livarna II; Vlahovič Dragutin, NK delavec — livarna II; Janjoš Zdravko, NK delavec — livarna II; Čekić Stanimir, NK delavec — valjarna I; Brglez Dragomir, SS tesarski tehnik — modelna mizarna.

Zaradi kršitve delovnih obveznosti so odšli:

Filko Branko, NK delavec — livarna II; Arzenšek Jože, NK delavec — TT montaža; Želj Milan, NK delavec — valjarna I; Tramšek Anton, NK delavec — livarna II.

Z rednim odpovednim rokom so odšli:

Špoljar Franc, NK delavec — livarna II; Trebovc Andrej, PK strugar — TT obdelava; Galun Stojan, KV strugar — MO valji; Karabašič Mirsad, KV strojni ključavničar — mehanična delavnica; Markovič Bronislav, PK strugar — MO valji; Bojanič Brane, NK delavec — jeklarna; Lazar Martin, PK avtogeni rezalec — DPG.

Po izteku pogodbe je odšla:

Zlof Majda, NK delavka — komunala.

V poizkusni dobi je odšel:

Markić Andželko, NK delavec — livarna II.

Na novo življenjsko pot so stopili:

Rezar Franc — MO valji; Čakš Reza — kemijski laboratorij; Palir Jože — MO orodjarna; Avdulah Avdulahi — elektroplavž; Vodišek Edvard — energetika. Vsem želimo obilo družinske sreče!

Naraščaj v družini sta dobila:
Gajšek Drago — energetika; Pevec Franc — mehanična. Obe-ma iskreno čestitamo!

UPOKOJENI

BUSAR Anton, roj. 9. 12. 1930, stanujoč Štore 89. Prva njegova zaposlitev je bila v Cinkarni Celje. Leta 1953 si je pridobil lastnosti delavca v naši organizaciji združenega dela kot zabijač v valjarni. V istem obratu je opravljal še dela in naloge predzabijača in skupinovodje adjuštaže. Zaradi zdravstvenih razlogov je bil leta 1976 premeščen v službo zavarovanja kot vratar glavne vratarnice. Ta dela je opravljal do upokojitve. Invalidsko je bil upokojen 29. 5. 1981.

ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT — ŠPORT

(Nadaljevanje s sedme strani)

3. Veriga Lesce
4. Tovil Ljubljana

Mali nogomet

1. Veriga Lesce
2. Plamen Kropa
3. Železarna Jesenice
5. Železarna Ravne

Streljanje — moški

1. Rezar Friderik ŽS 182 krogov
  3. Jazbinšek Silvo ŽS 174 krogov
  5. Seme Branko ŽS 172 krogov
  8. Fon Izidor ŽS 168 krogov
- V konkurenci posameznikov je nastopilo 27 strelcev.

Streljanje — ženske

3. Ambrož Anica ŽS 165 krogov
4. Ivačić Katja ŽS 148 krogov
6. Kavka Lidija ŽS 153 krogov

V konkurenci je nastopilo 14 tekmovalk.

Ekipno — moški

1. Železarna Štore 696 krogov
2. Veriga Lesce 653 krogov
3. Železarna Jesenice 644 krogov
4. Železarna Ravne 644 krogov
5. Tovil Ljubljana 587 krogov
6. Met. inštitut Lj. 418 krogov
7. Plamen Kropa 400 krogov

Ekipno — ženske

1. Železarna Štore 476 krogov
2. Železarna Jesenice 472 krogov
3. Veriga Lesce 405 krogov
4. Plamen Kropa 298 krogov
5. Železarna Ravne 169 krogov

V plavanju sta nastopila samo dva tekmovalca.

Hočevar Kristan, do 25 let — 50 m, 5. mesto in Prevolšek Jože, od 25 do 35 let — 50 m, 4. mesto.

(Nadaljevanje s pete strani)

I št. 629, »Podstavki žarilnih peči«, se sprejme. Avtorjema pripadajo tri posebna nadomestila in faktor ustvaritvene sposobnosti 2 a. Prvo nadomestilo bo obračunano na osnovi prihrankov po prvem letu uporabe.

Komisija za gospodarjenje TOZD TT je pri obravnavi inovacij sprejela naslednje sklepe:

1. Predlog tov. Planinška Ivana iz TOZD TT št. 589, »Struženje sedeža Ø 38D8«, se sprejme. Avtorju pripada pavšalno nadomestilo.
2. Predlog tov. Tonjka Ivana iz TOZD vzdrževanje št. 627, »Izpust vode iz zračnega rezervoarja«, se sprejme. Avtorju pripada pavšalno nadomestilo.

3. Predlog tov. Platovška Boža iz TOZD TT št. 619, »Glava za rezkarje Ø 4—10«, se sprejme. Avtorju pripada pavšalno nadomestilo.

4. Predlog tov. Platovška Boža iz TOZD TT št. 620, »Navojni svedri«, se sprejme. Avtorju pripada pavšalno nadomestilo.

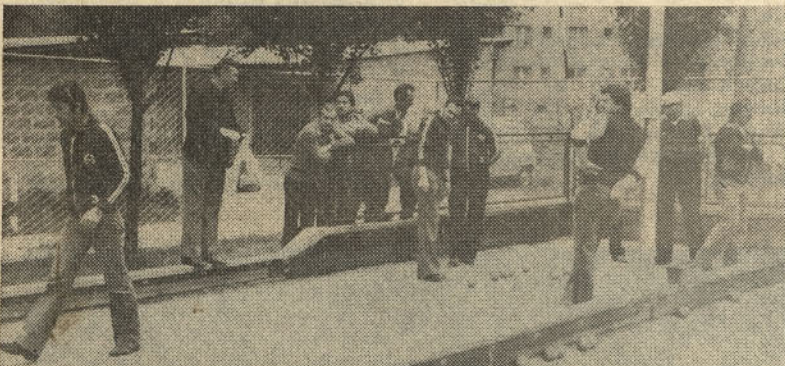
5. Predlog tov. Romiha Franca iz TOZD TT št. 616, »Miza za odlaganje stožastih zobnikov«, se sprejme. Avtorju pripada pavšalno nadomestilo.

6. Tov. Krajncu Karlu in Vogu Antonu iz TOZD TT pripada za predlog na razpis nagrada v višini 1000 din.

7. Tov. Camlohu Antonu in Gajšku Štefanu iz TOZD TT pripada za predlog na razpis nagrada v višini 500 din.

8. Tov. Godicljcu Francu iz TOZD vzdrževanje pripada za predlog na razpis nagrada v višini 500 din.

Služba za inovacije

Baliranje, šport, ki ima vedno dovolj gledalcev — kibicev

ŠTORSKI ŽELEZAR — Glasilo OZD Slovenske železarne **ZELEZARNA ŠTORE** — Izhaja dvakrat mesečno — Uredniški odbor: Gradnik Frido, Tomažin Anica, Knez Peter, dipl. ing., Kavka Franc, Renčelj Vlado, Kocman Vojko, Zelič Franc, ing. Verbič Stane — odgovorni in glavni urednik: Kavka Franc, pomočnik urednika: Uršič Rudi. Po mnenju republiškega sekretariata za prosveto in kulturo Ljubljana, je časopis oproščen davka od prometa proizvodov (št. 421-1/72 z dne 20. 2. 1974) — Tisk: AERO Celje — TOZD grafika — Rokopisov ne vračamo.

VODEB Jože, rojen 11. 3. 1927, stanujoč Gorica pri Slivnici 59 a, p, Gorica pri Slivnici. V našem podjetju se je zaposlil leta 1954 kot strojevodja v energetske obratu. Leta 1959 je bil premeščen na promet, prav tako na dela in naloge strojevodje. Leta 1971 je opravljal dela delovodje in leta 1979 vodje železniškega transporta. Ta dela je opravljal vse do upokojitve.

Invalidsko je bil upokojen 25. 5. 1981.

ZAHVALA

Odšel je tiho od nas, brez slovesa

Martin Štor

Prav vsem, ki ste na kakršenkoli način sočustvovali z nami in ga spremili k večnemu počitku, iskrena hvala!

Vsi njegovi.